

Громадянська освіта

Урок № 27-28

Тема: Європейська інтеграція

Мета: дослідити основні завдання та функції інституцій ЄС; зрозуміти виклики, які спричинили процеси європейської інтеграції; навчитися добирати із різних джерел інформацію про Європейську політику добросусідства

Матеріали до уроку

Інтеграція (від лат. *integrum* — ціле, лат. *integratio* — відновлення) — поєднання, взаємопроникнення. Це процес об'єднання будь-яких елементів (частин) в одне ціле. Процес взаємозближення й утворення взаємозв'язків.

Європейська інтеграція — це процес політичної, юридичної, економічної, соціальної та культурної інтеграції європейських держав.

Шлях європейців до об'єднаної Європи

Ідея об'єднання європейських держав започаткована у далекому минулому. Вже від XI століття почали з'являтися уявлення про Європу як про щось єдине. У XIV ст. з'являються європейські проекти — плани об'єднання Європи на основі договору, формуються ідейні передумови інтеграції в руслі «європейської ідеї».

Ідея єдиної Європи не раз виникала у європейських політиків (Сполучені Штати Європи, Пан'Європа, Європейський дім та ін.), проте втілилася лише у другій половині XX ст. Уперше процес європейської інтеграції набув інституційного оформлення на рівні економічної співпраці.

9 травня 1950 року міністр закордонних справ Франції Моріс Шуман запропонував так званий «**план Шумана**», який полягав у створенні спільного ринку вугільної і сталеливарної продукції західноєвропейських країн. Подолавши складний шлях інтеграційних процесів європейці створили Союз (ЄС), який реально функціонує, розвивається і забезпечує поступальний розвиток всіх країн Європи.

Основні етапи, які пройшов Європейський Союз (ЄС) у своєму розвитку від часу заснування

Сфера інтеграції	Період	Суть інтеграційного етапу
Зона вільної торгівлі	1958–1967 рр.	Переваги цього типу інтеграції доповнено 1962 р. узгодженням дій у сфері сільського господарства.
Митний Союз	1968–1986 рр.	Реалізація його принципів супроводжувалася розширенням сфери узгоджених дій. Це — охорона навколишнього середовища, технологічний розвиток, наукові дослідження. Починається інтеграція у валютно-фінансовій сфері.
Єдиний внутрішній ринок	1987–1992 рр.	Згідно з Єдиним європейським актом, що набрав чинності 1 липня 1987 р., країни-учасниці усували останні фізичні, технічні та фіскальні бар'єри на шляху пересування товарів і факторів виробництва. Від узгодження дій у деяких галузях перейшли до проведення єдиної політики. Тепер вона стосувалась також і соціальних та регіональних питань, галузей транспорту та енергетики. Економічна інтеграція була доповнена співпрацею у сфері зовнішньої та оборонної політики.
Економічний та валютний союз	Від 1993 р. і до сьогодні	Відповідно до Маастрихтського договору про Європейський Союз (1992 р.) єдиний внутрішній ринок доповнився форсованим розвитком валютного союзу. У лютому 2002 р. введено єдину валюту ЄС — євро, створено єдиний Європейський центральний банк, сформовано єдиний економічний простір.

Цілі та цінності ЄС

Європейський Союз (ЄС, Євросоюз, англ. European Union, EU) — економічний та політичний союз 28-ми держав-членів, що розташовані здебільшого в Європі. У сучасному вигляді існує на основі Договору про Європейський Союз, підписаному 7 лютого 1992 року і чинному від 1 листопада 1993 року.

Це унікальне об'єднання країн Європи, які через створення спільного ринку, економічного та валютного союзу, а також завдяки реалізації спільної політики й діяльності мають на меті забезпечити безперервне економічне зростання, соціальний розвиток і згуртованість країн-учасниць.

Маастрихтський договір, 1992 р. (англ. Maastricht Treaty) — угода про утворення Європейського Союзу.

✚ Європейський Союз сприяє економічному, соціальному і територіальному згуртуванню і солідарності держав-членів.

✚ Європейський Союз шанує багатство свого культурного і мовного різноманіття та піклується про збереження і розвиток європейської культурної спадщини.

✚ Європейський Союз створює економічний і валютний союз, грошовою одиницею якого є євро.

✚ У своїх відносинах з рештою світу Європейський Союз стверджує і просуває свої цінності та інтереси і дбає про захист своїх громадян. Він сприяє миру, безпеці, сталому розвитку планети, солідарності і взаємній повазі народів, вільній та справедливій торгівлі, викоріненню бідності та захисту прав людини, в тому числі прав дитини.

Головні цілі діяльності ЄС:

- сприяння миру;
- підтримка свободи, безпеки та справедливості;
- забезпечення сталого розвитку;
- боротьба з соціальною ізоляцією та дискримінацією;
- сприяння науково-технічному прогресу;
- посилення економічної, соціальної та територіальної єдності;
- повага до полікультурності та мовного розмаїття.

Цінності ЄС є загальними для країн-членів у суспільстві, в якому переважає інтеграція, толерантність, справедливість, солідарність та недискримінація. Такі цінності є невід'ємною частиною європейського способу життя.

Як працюють інституції ЄС

ЄС діє через систему наднаціональних інституцій та спільно узгоджених рішень держав-членів.

Європейський парламент – (законодавчий орган) єдина інституція ЄС, яка обирається напряму, тобто колективним голосуванням звичайних людей. Депутати Європейського парламенту обираються громадянами країн ЄС кожні 5 років. Право голосу на цих виборах має будь-яка особа, що є громадянином ЄС.

Останні вибори до Європарламенту відбулися у 2019 році. Наступні відбудуться у **2024 році**. Починаючи з 18 років можна голосувати на виборах у всіх країнах ЄС, крім Австрії та Мальти, де можна голосувати з 16 років, та Греції, де право голосу надається з 17 років.

Європейська рада збирає разом обраних лідерів країн ЄС, тобто глав держав чи глав урядів. Ці лідери зустрічаються щонайменше чотири рази на рік. Їхні зустрічі часто називають «європейськими самітами». Європейська рада визначає основні політичні пріоритети ЄС і загальний політичний курс. Її очолює голова, якого обирають кожні 2,5 роки.

Європейська рада не ухвалює закони ЄС. Цим займаються Європейський парламент і Рада Європейського Союзу – не плутай їх!

Рада Європейського Союзу – скорочено «Рада ЄС» – представляє уряди країн ЄС. У Раді збираються міністри всіх країн ЄС для обговорення й ухвалення рішень щодо політики та законів ЄС. Які саме міністри будуть присутні на засіданні – залежить від винесеної на обговорення теми. Якщо засідання присвячене питанням забруднення повітря, зустрічатимуться міністри навколишнього середовища. Якщо обговорюються питання безробіття, у засіданні братимуть участь міністри, відповідальні за зайнятість та соціальне забезпечення.

Рада є одним із двох законодавчих органів ЄС. Отже, в Європейському Союзі нічого не можна зробити без участі міністрів з усіх країн ЄС.

Країни ЄС визначають правила голосування в Раді. Рада ухвалює більшість рішень більшістю голосів, а деякі питання потребують одностайного рішення. У тих сферах, де за домовленістю країн ЄС рішення мають ухвалюватися одностайно – наприклад, з питань оподаткування чи безпеки – свою згоду мають надати всі міністри.

У багатьох інших сферах міністри ухвалюють рішення більшістю голосів, зокрема при ухваленні законодавства ЄС про права споживачів, відновлення економіки після пандемії COVID-19 або захист довкілля, як-то про поводження з побутовими відходами.

Щопівроку в Раді головує різні країни ЄС. Після головування Франції та Чехії у 2022 році цю естафету у 2023 році приймає Швеція та Іспанія, а у 2024 році – Бельгія та Угорщина.

Європейська комісія складається з 27 єврокомісарів – по одному від кожної країни ЄС. Разом із Головою Європейської комісії, комісари формують виконавчу гілку влади ЄС, яка відповідає за щоденне функціонування Союзу. Їхній мандат триває 5 років.

Європейська комісія пропонує нові закони та програми, керуючись загальними інтересами ЄС. Перш ніж висувати ту чи іншу пропозицію, Комісія запитує думку національних парламентів, урядів, зацікавлених груп, експертів і широкої громадськості, запрошуючи їх висловлювати свої коментарі онлайн.

Суд Європейського Союзу

За останні 70 років країни ЄС разом розробили багато законів ЄС. Суд забезпечує однакове тлумачення й імплементацію цих законів. Якщо національний суд має сумніви щодо тлумачення будь-якого з цих законів, він може звернутися до Суду ЄС за роз'ясненнями. Окремі країни ЄС не завжди повністю застосовують закони ЄС. У цьому випадку Єврокомісія або інша країна ЄС може передати відповідну справу до Суду ЄС. Суд знаходиться в Люксембурзі та складається з одного судді від кожної країни ЄС.

Завдання 1:

Шлях європейської інтеграції є єдино можливим вектором розвитку України.

Чи погоджуєтесь ви із цим твердженням? Наведіть свої аргументи.

Завдання 2: https://ukrstat.gov.ua/nato/dod_inf.htm

Скориставшись інтернет-ресурсом <https://bit.ly/3W30tBH> визначте основні завдання й функції інституцій ЄС

Назва	Завдання та функції

Домашнє завдання:

Підручник: Васильків І. Д. Громадянська освіта. Інтегрований курс, рівень стандарту: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. // І. Д. Васильків, В. М. Кравчук, О. А. Сливка, І. З. Танчин, Ю. В. Тимошенко, Л. М. Хлипавка. – Тернопіль: Астон, 2018. – 256 с.

1. Законспектуйте урок 27-28
2. Для ознайомлення із роботою ЄС <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-and-me/uk/index.html>

Виконані завдання надсилайте на електронну пошту

nataliia_matvieieva@ukr.net